

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep.
0032 OSLO

Oslo, 09.09.2024
Vår ref. 24/1815-12
623.0/LILI
Deres ref. 24/1294-

Att:

Høringssvar – Ny forskrift om innsyn i aksjeeierboken, aksjeeierregisteret og forvalterregistrerte aksjer

Landsorganisasjonen i Norge (LO) viser til høringsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) datert 3. juni 2024. Vi takker for muligheten til å gi våre innspill til forslaget til ny forskrift for å regulere innsyn i aksjeeierskap.

For 10 år siden vedtok Stortinget å etablere en offentlig løsning med tilgjengeliggjort informasjon om eiere av aksjeselskaper. LO har fra første stund støttet dette vedtaket og vært opptatt av den grunnleggende verdien knyttet til åpenhet om eierskap i Norge. Vi mener det er viktig regjeringen prioriterer å få i mål et arbeid som har tatt alt for lang tid, slik vi også meddelte i innspillsmøtet med NFD i mars i år.

LO støtter at det etableres ny forskrift om innsyn i aksjeeierboken, aksjeeierregisteret og forvalterregistrerte aksjer, og mener forslaget med nye lovbestemte plikter for selskapene representerer en betydelig forbedring fra dagens situasjon.

Vi vil oppfordre departementet og regjeringen til å være ambisiøse i det videre arbeidet gitt det kritiske samfunnsbehovet for åpne eierregistre, og vi har også noen spesifikke merknader til forskriften som foreslås.

LO stiller seg bak anbefalingene i rapporten fra den oppnevnte arbeidsgruppen, overlevert departementet 18.06.2024. LO har som arbeidsgruppen ikke sett tegn på at større åpenhet om eierskap til aksjer kan gjøre Norge mer sårbart, vi mener tvert om at åpenhet vil styrke Norges økonomi og samfunn.

Åpne eierregistre vil bidra til å motvirke skatteunndragelse og øker skatteproveny, skape økt transparens i offentlige innkjøp og motvirke korrupsjon. Videre vil det kunne synliggjøre interessekonflikter, styrke etterlevelse av sanksjonsregimer og muliggjøre målrettede sanksjoner. Det vil også hjelpe instanser som Konkurransetilsynet med å vurdere konsentrasjon av eierskap i markeder, skape et mer transparent næringsliv, og ikke minst muliggjør kritisk og uavhengig journalistikk og forskning. Det er i dag en økende demokratisk utfordring som følger av at tilgang til data og informasjon blir stadig mer skjevfordelt.

I det videre arbeidet vil LO sterkt oppfordre til at det så raskt som mulig etableres et nytt, digitalt og åpent register, integrert med etablerte rapporterings- og registerløsninger både i Brønnøysundregistrene og Skatteetaten, slik som anbefalt av både arbeidsgruppen og Kapitaltilgangsutvalget. Opplysningene bør gjøres søkbare, være loggfrie for brukere og nedlastbare i sin helhet - med differensiert tilgang til skjermede data. En slik løsning vil kunne erstatte nåværende



løsning med føring av aksjeeierbok, og dermed innebære en forenkling for selskaper som gjør at krav om mer åpenhet ikke vil medbringe økt rapporteringsbyrde.

Vi kan ikke se at det er påvist alvorlige problemer med utnyttelse av informasjon i dagens system med aksjeeierbok, og det er vanskelig å se for seg at et sanntidsregister vil noe være annerledes. Samfunnsnyttens av åpenhet er mer tungtveiende enn eventuelle personvern hensyn.

Nærmere om forslaget til forskrift

I det følgende kommenterer vi på bestemmelser i forslag til forskrift hvor vi mener departementets vurderinger går på tvers av både arbeidsgruppens og andre ekspertanbefalinger.

Vedr. forslag i forskrift kap. 1 Innsyn i aksjeeierboken og aksjeeierregisteret

I §1-1 *Hvordan innsyn skal gis* foreslås det at innsyn skal gis per e-post.

LO forventer at lovfestet plikt til å gi innsyn per epost bør endres til at selskaper plikter å gi innsyn gjennom det offentlige registeret så snart dette er på plass.

Vedr. forslag i forskrift kap. 3 Innsyn i eiere av forvalterregistrerte aksjer

I § 3-1 *Plikt til å opplyse om kostnader* foreslås det at "selskaper kan kreve å få dekket sine faktiske kostnader i forbindelse med innsynskravet, og at kostnadene kan bli betydelige". LO stiller seg bak arbeidsgruppens innvending mot en slik innretning i rapporten på s. 25. Å ha en løsning som medfører at kostnaden belastes den som ber om innsyn undergraver hele formålet om innsyn for allmennheten. Selskaper bør til enhver tid ha kjennskap til reelle eiere bak forvalterkonti og dermed kunne imøtekomme innsynskrav uten betydelige kostnader. Videre omtaler arbeidsgruppen en pågående utvikling mot at slik informasjon vil bli mindre ressurskrevende å innhente som følge av at forvaltere må tilpasse seg krav som følger av SRD II, EUs andre aksjonærdirektiv. Krav om at slikt innsyn skal gis vederlagsfritt til den som begjærer dette vil sannsynligvis sette opp farten på slik tilpasning.

I mellomtiden mener LO at departementet må iverksette en midlertidig løsning som sikrer kostnadsfri innsynstilgang.

Etterlevelse og sanksjoner

For å sikre etterlevelse og håndheving av forskriften vil LO løfte frem arbeidsgruppens anbefaling om at det bør innføres sanksjoner for selskaper som ikke overholder kravene til korrekt og oppdatert informasjon om aksjeeiere. Vi stiller oss uforstående til at departementet har konkludert med at de ikke vil foreslå særlige sanksjonsmekanismer. Ved utforming av offentlig register må dette på plass.

Avslutningsvis vil LO understreke at vi mener at åpenhet om eierskap er viktig for å belyse makt i Norge. I tillegg mener vi det er smart og god næringspolitikk. LO ber om at regjeringen raskest mulig får på plass et oppdatert aksjonærregister i sanntid, i tillegg til et utvidet register over reelle rettighetshavere. Begge register må være åpne og tilgjengeliggjort for allmennheten. Og begge register må gi mest mulig oppdatert, utfyllende og relevant data. LO mener Norge kan og bør gå i front og etablere løsninger som kan eksporteres til andre land.

Med vennlig hilsen
LO Norge

Steinar Krogstad
LOs andre nestleder
(sign.)



Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.